

Sprachführer Deutsch für Ukrainer:innen

РОЗМОВНИК

Німецька мова

... для українців

Du sprichst aber gut Deutsch!

ду: шпріхст а:бер гу:т дойч

ти говориш але добре німецька

Ти добре говориш німецькою!

Найголовніше

ja я:	так
nein найн	ні
danke данке	дякую
bitte біте	будь ласка
Entschuldigung! ентшудлігунг	Пробач/-те!
Was kostet das? вас костет дас	Скільки це коштує?
Wie bitte? ві: біте	Як, вибачте?
Gut! гут	Добре / Хорошо!
Natürlich! наті:рліх	Звісно / Звичайно!
Einverstanden! айнферштанден	Згоден / Згодна!
Ich weiß nicht! іх вайс ніхьт	Я не знаю!
Ich weiß! іх вайс	Я знаю!
Das ist wahr. дас іст ва:р	Це правда.
Das stimmt nicht. дас штіммт ніхьт	Це не так!
Wirklich? віркліх	Справді?
Auf jeden Fall! ауф йе:ден фал	Безперечно!
Auf keinen Fall! ауф кайнен фал	Ні в якому випадку!
Ich habe Hunger. іх га:бе гунгер	Я хочу їсти.
Ich habe Durst. іх га:бе дурст	Я хочу пити.
Ich freue mich! іх фройе міхь	Я радий!
Ich habe Angst. іх га:бе ангст	Я боюсь.
Ruf mich an. ру:ф міхь ан	Зателефонуй мені.
Ich rufe morgen an. іх ру:фе морген ан	Я завтра зателефоную.
Ich möchte zum / zur... іх мөхьте цум / цу:р ...	Я хотів би потрапити ...

Як ця книжка працює

1. Дослівний переклад уточнює німецьку структуру речення. Зелене маркування вказує на прогалини у які слід вставити слова або альтернативи для вибору.

Німецька мова

Транслітерація

Дослівний переклад

Переклад

Wo ist das?

во: іст **дас**

де є **це**

Де **це?**

2. Це полегшує розмову власних речень.

ein Hotel айн готел	готель
der Bahnhof дер ба:нго:ф	вокзал
eine Bank айне банк	банк
eine Apotheke айне апоте:ке	аптека
die Botschaft ді: бо:тшафт	посольство
der Flughafen дер флу:ґха:фен	аеропорт
die Post ді: пост	пошта
ein Restaurant айн ресторон	ресторан

Словник (в самому кінці книжки) містить ще більше слів.

Зміст

Передмова	6
-----------------	---

Вивчити німецьку мову

Вимова та Н наголос	8
Іменники та артиклі.....	14
Прикметники та прислівники	17
Ступені порівняння.....	18
Займенники	22
Дієслова	25
Допоміжні дієслова	28
Минулий час	30
Модальні дієслова.....	32
Майбутній час	36
Наказовий спосіб.....	37
Службові частини мови	38
Відмінки.....	41
Прийменники.....	44
Стаavimo запитання	52
Заперечення.....	55
Числа та рахунок.....	57
Час	61

Говорити німецькою мовою

Потрібні слова	72
Нічого не зрозуміли?	75
Фрази і вирази	76
Зустріч і у гостях	90
Розмова	94
Подорожі	100
Готель	116
Кемпінг	119
Кафе та ресторан	120
Магазин та покупки	128
Пошук квартири	133
Дитячий садок та школа	134
Робота	136
Пошта, банк, інтернет і телефон	138
В установах	140
Поліція та швидка допомога	143
У лікаря	144
Туалет	147
Розваги	149
Лайка	153

Словник

Українсько-німецький словник	157
Німецько-український словник	176
Автори	199

Німецька мова

Близько
130
мільйонів

людей у всьому світі
говорять німецькою
як рідною мовою.

3

граматичні роди:

der (чоловічий рід),
die (жіночий рід),
das (середній рід).

6

країн

використовують
німецьку як
офіційну мову
(Німеччина,
Австрія, Швейцарія,
Ліхтенштейн,
Люксембург,
Бельгія).

Німецька мова
належить до сімей
германських мов.
Крім стандартної
мови, в різних
регіонах існує багато
діалектів, деякі з них
сильно відрізняються
один від одного.

Баварські Альпи

Білефельд

Пам'ятник Гете і Шиллеру

Німецький потяг ICE

Німецький різдвяний ярмарок

Ельбська філармонія у Гамбурзі

Передмова

Зрозуміти один одного можна, звичайно, і без слів, але іноді буває все ж таки важко спілкуватися лише жестами. Звичайно, в Німеччині часто можна скористатися знаннями англійської мови, але у багатьох ситуаціях доводиться засмучуватися, тому що можливість спілкування дуже обмежена. Той, хто бажає навчитися трохи говорити і розуміти німецьку без особливих зусиль і систематичних занять, може з успіхом користуватися цією книжечкою. У ній ви знайдете прості слова та висловлювання німецькою мовою, за допомогою яких ви зможете вести розмову на ту чи іншу тему. Тут пояснено основні граматичні правила, а вимова описана транскрипцією. При цьому використовується система так званого дослівного перекладу.

Німеччина – захоплююча країна, яку завжди варто відвідати. Проте ми знаємо, що більшість наших читачів тут не добровільно, а втекли від російської загарбницької війни в Україні. Тому ця книжечка також містить багато слів і розділів, які стосуються становища біженців у Німеччині. Вона призначена для полегшення спілкування на місці, наприклад, в державній установі, у лікаря чи в школі, а також під час пошуку квартири та інше.

Ми бажаємо вам приємного спілкування під час вашого перебування у Німеччині та

Alles Gute!

алес гуте

всього найкращого!

Ольга Огіньська і Маркус Бінгель

Вивчити німецьку мову

Вимова та Наголос.....	8	Майбутній час.....	36
Іменники та артиклі.....	14	Наказовий спосіб.....	37
Прикметники та прислівники.....	17	Службові частини мови.....	38
Ступені порівняння.....	18	Відмінки.....	41
Займенники.....	22	Прийменники.....	44
Дієслова.....	25	Стаavimo запитання.....	52
Допоміжні дієслова.....	28	Заперечення.....	55
Минулий час.....	30	Числа та рахунок.....	57
Модальні дієслова.....	32	Час.....	61

Ich möchte Deutsch lernen.

іхь м^öхьте дойч лернен
я хотів німецький(4) вивчити
Я хочу вивчити німецьку.

Gute Idee!

г^uте іде:
добра ідея
Гарна ідея!

Вимова та наголос

Відмінність між м'якими та твердими приголосними не має в німецькій майже ніякого значення, за винятком **ch** (x / хь). Приголосні вимовляйте твердо, як українською. У тому числі і в тих випадках, коли після приголосної, стоїть пом'якшувальна голосна. Так, у транскрипції для **Tee** (чай) стоїть ті: хоча сама „т” вимовляється твердо, як перед „е”.

Розрізняти довгі і короткі голосні в німецькій дуже важливо. Серед німецьких голосних особливе місце займають так зв. умлаути **ä**, **ö** та **ü**. Вони важливі для відмінювання іменників та відмінювання дієслів.

У транскрипції використовуються німецькі літери **ä, ö, i, ü**, тому що в українському алфавіті немає точних відповідностей.

Тут представлений німецький алфавіт, а також транскрипція німецьких звуків, позначена лапками. Німецькі звуки, яким в українській мові немає відповідних, передані тут, схожими, наскільки це можливо.

Голосні

У німецькій мові голосні можуть бути довгими та короткими, До того ж німецькі довгі голосні вимовляються довшими, ніж українські. Довгі (довші) голосні у транскрипції позначені двокрапкою, напр. **a:** у слові **na:me**; голосні, які не позначені, вимовляються коротко.

a	a	короткий, як в „абзац”: satt зат (ситий)
	a:	довгий, як в „мама”: Name na:me (ім'я)
e	e	короткий, як в „епоха”: Wetter ве:тер (погода)
	e:	довгий, звучить між укр. „е” і „і”: Weg ве:г (шлях)
i	i	короткий як в „сік”: bitte бі:те (будь ласка)
	i:	довгий, пишеться майже завжди через ie і вимовляється, як в „Ігор”: liegen лі:ген (лежати)
o	o	короткий, як в „бочка”: Gott ґот (Бог)
	o:	довгий, схожий, як в „мова”: Brot бро:т (хліб)
u	u	короткий, як в „урок”: Mutter му:тер (мати)
	u:	довгий, як в „куля”: gut гу:т (добрий)
ä	ä	Цьому звуку в українській немає відповідності. Вимовляється найбільш схоже до e Lächeln ләхелн (посмішка)
	ä:	У розмовній мові часто, як довгий e : Mädchen мә:дхен (дівчинка)

ö	ö	Цьому звуку в українській немає відповідності. Для його вимови потрібно округлити губи під час звуку „e”. Схоже на „йо”, але без „й-”. Mönch м ^о ньх (монах)
	ö:	довгий ö: König к ^о :ніх (король)
ü	ü	Цьому звуку в українській немає відповідності. Для його вимови потрібно округлити губи під час звуку „i”. Схоже на „ю” (йу), але без „й-”. Mütze м ^і це (шапка)
	ü:	довгий ü: Tüte т ^і :те (пакет)
y	ü	відповідає короткому ü: Rhythmus р ^і тмус (ритм)
	ü:	відповідає довгому ü: Typ т ^і :п (тип)

Дифтонги

Дифтонги – це звуки, що складаються з двох різних голосних, які вимовляються, як один склад, причому наголос падає завжди на перший компонент дифтонгу.

ai	ай	як укр. „ай” в „айсберг”: Mai май (травень)
au	ау	як укр. „ау” з наголосом на „а”: Tausend та ^у зент (тисяча)
äu	ой	як укр. „ой”: Geräusch гер ^о йш (шум)
eu	ой	вимовляється так само, як äu : heute го ^й те (сьогодні)
ei	ай	вимовляється так само, як ai : Ei ай (яйце)

Приголосні

Вимова німецьких приголосних досить проста, але є деякі відмінності від української.

b	б	на початку слова і перед голосними дзвінкий, як в словах „борщ”, „риба” Buch бу:х (книга), haben га:бен (мати)
	п	в кінці слова глухий „п”, як в „хліб” Staub штауп (пил)
c	к	перед a , o і u вимовляється, як „к”: Café кафе: (кафе)
	ц	перед e та i , як „ц”: circa цїрка (приблизно)
d	д	на початку слова і перед голосними дзвінкий, як у словах „дуб”, „вода” Dusche ду:ше (душ), Hände га́нде (руки)
	т	в кінці слова глухий „т”, як в „дід” Mund мунт (рот)
f	ф	як в „факт”: Feuer фойер (вогонь)
g	г	на початку слова і перед голосними, як в „гедзь”: geben ге:бен (давати), sagen за:ген (говорити)
	хь	в кінці слова після i частіше за все, як в слові „хімія”: ruhig ру:іхь (спокійно)
h	г	на початку слова вимовляється, ніби видихаючи, легше, ніж укр. „г” (без підняття язика) Haus гаус (дім)
	:	в середині слова h частіше не вимовляється і є знаком подовження попереднього голосного sehen зе:ен (дивитися)
j	й	як укр. „й”: jetzt йецт (зараз)
k	к	як укр. „к”: Katze каце (кіт)
l	л	Вимовляється між м'яким „ль” і твердим „л”. Тому в транскрипції (майже) завжди використовується л. Licht ліхьт (світло)
m	м	як в „мак”: Monat мо:нат (місяць)
n	н	як в „нора”: Nase на:зе (ніс)

p	п	як в „порт”: Partner па́ртнер (партнер)
q	кв	тільки у поєднанні з u = qu : як „кв” у „квас” Quatsch квач (дурниці)
r	р	перед голосним „картавий” звук, але короткий Rose ро́:зе (троянда); після голосного майже нечутний Mark марк / ма:к (марка, грош.од.); наприкінці слова (в осн. поєднання -er) вимовляється редуковано, майже, як „а” Butter бу́тер / бу́та (вершкове масло)
s	з	на початку слова і перед голосним дзвінкий, як у „зуб”: Seife за́йфе (мило);
	с	перед приголосним у середині слова і наприкінці слова, як у „сік”: Glas гла:с (стакан);
ss	с	завжди чітко, як у слові „спорт”
ß	с	essen есен, Größe грö:се (розмір)
t	т	як укр. у „торт”: trinken трі́нкен (пити);
	ц	перед „і” часто як „ц” у „церква”
v	ф	найчастіше „ф”: Vogel фо́:гел (птах),
	в	але зустрічається і як „в” у „вовк” Vase ва́:зе (ваза)
w	в	як укр. „в” у „ворог” warm варм (теплий), Löwe лö:ве (лев)
x	кс	завжди „кс”, як в слові „бокс” Luxus луксус (люкс)
z	ц	як в слові „цап”: Zug цу:г (потяг), Herz герц (серце)

Поєднання приголосних

У даному випадку м'якість показана через м'який знак так, як це поєднання приголосних вимовляється німецькою.

ch	хь	після e, i, ö, ü і голосних м'який, як „хь” в „хімія”: ich іхь (я);
	х	після a, o і u твердий, як в „халва” Sache захе (річ); на початку слова в залежності від походження вимовляється „ш”, „к” або „ч”;
	ш	Chef шеф (шеф);
	к	Charakter карактер (характер);
	ч	Chips чіпс (чіпси)
chs	кс	як укр. „кс” в „таксі”: sechs зекс (шість)
ng	нг'	g ледве чутний, буквосполучення вимовляється через ніс: lang ланг' (довгий)
ph	ф	як f , в письмі часто замінений літерою f (Foto, Telefon) Philosoph філозоф (філософ)
sch	ш	як в „шуба”: Schuhe шуе (взуття);
	ж	sch після d вимовляється, як „ж”: Dschungel джунгел (джунгли)
sp, st		s перед p і t на початку слова вимовляється, як „ш” в словах „штука” або „шпага”:
	шп	spielen шпілен (грати);
	шт	stark штарк (сильний);
	сп	в середині слова і в кінці слова sp і st
	ст	вимовляється, як укр. „сп”, „ст”: Wespe веспе (оса), Gast г'аст (гість)

Наголос

Як правило під наголосом знаходиться перший склад слова. Ударний голосний у цій книзі підкреслений. А ненаголошені голосні вимовляються набагато чіткіше, ніж в українській мові, крім голосного **-e** в закінченні **-en**.

Іменники та артиклі

У німецькій мові існує три граматичні роди: чоловічий (ч.р.), жіночий (ж.р.) і середній (ср.р.). Рід іменника визначається головним чином за допомогою визначеного і невизначеного артиклів. Тому найкраще з кожним новим словом відразу зачувати артикль.

Граматичний рід того чи іншого іменника в німецькій мові не завжди відповідає українській.

ч.р.	der Mann	дер ман	чоловік
ж.р.	die Frau	ді: фрау	жінка
ср.р.	das Kind	дас кінт	дитина
ч.р.	der Löffel	дер лöffел	ложка
ср.р.	das Messer	дас мессер	ніж

Існують закінчення, які найчастіше зустрічаються в іменниках, за якими визначають їх рід:

ч.р. **-ich, -ig, -iker, -ismus, -ist**

der Teppich дер тєпіхь КИЛИМ

der Honig дер го:ніхь мед

ж.р. **-heit, -keit, -schaft, -ung, -tät, -(at)ion**

die Richtung	ді: ріх'тунґ	напрямок
die Universität	ді: універзіт'ә:т	університет

ср.р. **-chen, -lein**

das Mädchen	дас ма'тхен	дівчинка
das Büchlein	дас б'ї:х'ляйн	книжечка

По артиклю можна визначити рід, число і відмінок іменника, які в укр. мові визначаються самим іменником. Артикль може бути визначеним або невизначеним.

Невизначений артикль **ein, eine, ein**, вживається, якщо будь-який предмет або особа невідомий, невизначений або вперше згадується. У множині в таких випадках артикль не ставиться. Визначений артикль **der, die, das** вживається, якщо будь-який предмет, або особа є відомим, певним або вищезгаданим, якщо йдеться про загальновідомі поняття або назви.

(unbestimmt)**(bestimmt)**

ein	айн (ч.р.)	der	дер (ч.р.)
eine	айне (ж.р.)	die	ді: (ж.р.)
ein	айн (ср.р.)	das	дас (ср.р.)
-		die	ді: (множ.)

Ich sehe eine Frau.

іхь зє:ге айне фрау
я бачу одну жінку(4)
Я бачу жінку.

Die Frau ist hübsch.

ді: фрау іст г'їпш
ця жінка є гарна
Гарна жінка.

У деяких випадках іменники вживаються без артикля:

Ich komme aus Deutschland.

іхь коме аус дойчланд
 я прийшов з Німеччини(3)
 Я з Німеччини.

Ich bin Ukrainer / Ukrainerin.

іхь бін українер / українерін
 я є українець / українка
 Я українець / українка.

Ich trinke Kaffee mit Milch.

іхь трінке кафен; міт мільхь
 я п'ю каву(4) з молоком(3)
 Я п'ю каву з молоком.

Множина

Утворення форми множини в німецькій мові не регулюється. Тому її потрібно заучувати з кожним новим словом. Існує 4 способи утворення множини за допомогою закінчення, а також зміни кореневого голосного:

-e	der Baum die B<u>ä</u>um-e	дер баум ді: б <u>о</u> йме	дерево дерева
-n	die Flasche die Flasche-n	ді: флаше ді: флашен	пляшка пляшки
-er	der Mann die M<u>ä</u>nn-er	дер ман ді: м <u>ä</u> нер	чоловік чоловіки
-s	das Auto die Auto-s	дас а <u>у</u> то ді: а <u>у</u> тос	автомобіль автомобілі
/	der Apfel die Ä<u>pf</u>el	дер а <u>п</u> фел ді: ä <u>п</u> фел	яблуко яблука

Прикметники та прислівники

І в українській, і у німецькій мовах прикметники та прислівники відрізняються один від одного тим, що прислівники є незмінними частинами мови, а прикметники – змінними, тобто, відмінюються, як, наприклад, прислівник добре і прикметники добрий, добра, добрим.

Прикметники мають закінчення, ч.р., ж.р., або ср.р., або множину. Закінчення залежить також від того, який артикль використовується, визначений чи невизначений.

Нижче в таблиці вказані зміни закінчень прикметників залежно від артикля.

	der, die, das, die		ein, eine, ein, -	
	з визнач. артиклем		з невизнач. артиклем / без артикля	
	одн.	множ.	одн.	множ.
ч.р.	-e	-en	-er	-e
ж.р.	-e	-en	-e	-e
ср.р.	-e	-en	-es	-e

der lang-e Weg

дер ланґе ве:ґ
той довгий шлях
довгий шлях

die gut-e Frau

ді: гуте фрау
ця добра жінка
добра жінка

ein lang-er Weg

айн ланґер ве:ґ
один довгий шлях
довгий шлях

eine gut-e Frau

айне гуте фрау
одна добра жінка
добра жінка

das groß-e Auto

дас ґро:се ауто

цей великий автомобіль

великий автомобіль

ein groß-es Auto

айн ґро:сес ауто

один великий автомобіль

великий автомобіль

die schön-en Häuser

ді: шө:нен ґойзер

ці гарні будинки

гарні будинки

schön-e Häuser

шө:не ґойзер

гарні будинки

гарні будинки

Прислівники у німецькій мові не мають закінчення:

Das Wetter ist schön.

дас вєтер іст шө:н

ця погода є гарна

Гарна погода.

Ступені порівняння

Вищий порівняльний ступінь утворюється за допомогою суфікса **-er** і не відмінюється, якщо він вживається, як прислівник, тобто, без артикля:

Meine Wohnung ist schön-er.

майне во:нунґ іст шө:нер

моя квартира є гарнішою

Моя квартира гарніша.

Якщо вищий порівняльний ступінь вживається, як прикметник, то він матиме закінчення і буде відмінюватися, як звичайний прикметник:

Das sind kleine-re Schuhe.

дас зінт клайнере шу:е

це є менші туфлі

ці туфлі менші.

Найвищий порівняльний ступінь утворюється за допомогою суфіксів **-ste** або **-este** в одн. і **-sten** або **-esten** у множ. Якщо вищий ступінь утворює умлаут, то найвищий ступінь зберігає його. У більшості односкладових прикметників і прислівників голосні **a**, **o** або **u** переходять у голосні-умлаути **ä**, **ö** або **ü**:

холодно:	kalt → kälter
великий:	groß → größer
дурний:	dumm → dümm

Односкладові прикметники та прислівники, які вже містять умлаут, зберігають його. Прикметники, що містять дифтонг, не утворюють умлаут:

злий:	böse → böser
точний	genau → genauer

groß	ґро:с	великий
groß-er	ґр ^ö :сер	більший
am groß-ten / der, die, das groß-te	ам ґр ^ö :стен / ґр ^ö :сте	найбільший
klein	клайн	маленький
klein-er	клайнер	менший
am klein-sten / der, die, das klein-ste	ам клайнстен / клайнсте	найменший

Існують так зв. неправильні форми ступенів порівняння.
Найважливіші з них:

gut	гу:т	хороший
besser	бе:сер	кращий
am besten	ам бе:стен	найкращий
viel	фі:л	багато
mehr	ме:р	більше
am meisten	ам ма:йстен	найбільше
nah	на:	близько
näher	на:єр	ближче
am nächsten	ам не:хьстен	найближче
oft	офт	часто
öfter, häufiger	öфтер, го:йфігер	частіше
am häufigsten	ам го:йфігстен	найчастіше

Щоб побудувати зворот „такий ..., як ...”, використовується конструкція **so ... wie ...**:

Ich bin so alt wie du.

іхь бін зо: алт ві: ду:

я є так старий як ти

Мені стільки ж років як і тобі.

Конструкція „порівняльний ступінь + ніж +...” будується за допомогою слова **als** альс.

Der Dnjepr ist breiter als der Rhein.

дер: Днепр іст бра:йтер алс дер райн

цей Дніпро є ширше ніж цей Рейн

Дніпро ширший, ніж Рейн.

Якщо слово, протилежне за значенням тому чи іншому прикметнику невідоме, то можна вжити з ним від'ємну частинку **nicht** ніхът.

Das Zimmer ist nicht sauber.

дас цімер іст ніхът заубер

ця кімната є не чиста

Кімната нечиста.

schlecht	шлехът	поганий
billig	біліхь	дешевий
teuer	тойер	дорогий
wenig	ве:ніхь	мало
alt	алт	старий
neu	ной	новий
interessant	інтересант	цікавий
langweilig	лангвайліхь	нудний
kurz	курц	короткий
dick	дік	товстий
dünn	дїн	тонкий
leicht	лайхът	легкий
schwer	шве:р	важкий
einfach	айнфак	простий
schwierig	шві:ріхь	складний
langsam	лангза:м	повільний
schnell	шнел	швидкий
schön	шõ:н	красивий